

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/dla-mediow/zapowiedzi-prasowe/246546,Uroczystosci-upamietniajace-ofiary-niemieckiej-agresji-na-Polske-Krakow-1-wrzesn.html>
26.08.2026, 13:27

Uroczystości upamiętniające ofiary niemieckiej agresji na Polskę – Kraków, 1 września 2026

W 87. rocznicę wybuchu II wojny światowej w Krakowie odbędą się uroczystości ku czci ofiar niemieckiej agresji na Polskę, zorganizowane przez krakowski oddział IPN i wojewodę małopolskiego.

01.09.2026

Program uroczystości 1 września 2026 r.

- 8.30 – msza święta w kościele Niepokalanego Poczęcia NMP, ul. Rakowicka 18
- 10.00 – ceremonia z udziałem Wojska Polskiego na Cmentarzu Rakowickim (od strony ul. Prandoty) przy pomniku Żołnierzy Września i Armii „Kraków”

Niemiecka agresja na Polskę

1 września 1939 r. III Rzesza zaatakowała Polskę. O godz. 4.45 niemiecki pancernik szkolny „Schleswig-Holstein” rozpoczął ostrzał Westerplatte – Wojskowej Składnicy Tranzytowej na terenie Wolnego Miasta Gdańska, bronionej przez załogę (około 200 żołnierzy) pod dowództwem mjr. Henryka Sucharskiego i kpt. Franciszka Dąbrowskiego. Przez siedem dni Polacy bohatersko odpierali niemieckie ataki z morza, ziemi i powietrza.

Do historii przeszła także obrona Poczty Polskiej w Gdańsku. Polacy poddali się dopiero po południu, gdy budynek został podpalony. Miesiąc później zostali rozstrzelani przez Niemców.

1 września 1939 r. na Polskę napadła także sprzymierzona z Niemcami armia słowacka.

Jedną z pierwszych zaatakowanych miejscowości był Wieluń, zbombardowany przez Luftwaffe. Liczbę ofiar szacuje się na około 1200 cywilów. W pierwszych dniach września 1939 r. w wielu miejscach w Polsce doszło do masowych egzekucji cywilów. Zbrodnie te popełnili żołnierze Wehrmachtu. Zgodnie z rozkazami Hitlera agresorzy dążyli nie tylko do odniesienia zwycięstwa militarnego, lecz także do wyniszczenia ludności cywilnej. Gdy 17 września na wschodnie rubieże Rzeczypospolitej wkroczyła Armia Czerwona, rozbiór Polski został przesądzony.

Mimo że w wielu miejscach trwał bohaterski opór, 27 września z powodu dramatycznego położenia ludności cywilnej, pozbawionej żywności, prądu i bieżącej wody, zdecydowano o przerwaniu obrony Warszawy. Dwa dni później poddała się twierdza Modlin, a 2 października skapitulował Hel. Ostatnie strzały kampanii padły na Lubelszczyźnie, dokąd dotarły w końcu września oddziały Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Polesie” gen. Franciszka Kleeberga, maszerujące na pomoc Warszawie. 6 października 1939 r. po zaciętej bitwie z Niemcami pod Kockiem, z powodu wyczerpania amunicji, Polacy złożyli broń.

Już we wrześniu 1939 r. powstały pierwsze załączki konspiracji niepodległościowej. 27 września 1939 r. w oblężonej przez Niemców Warszawie gen. Michał Tokarzewski-Karaszewicz utworzył wraz z grupą oficerów Służbę Zwycięstwu Polski. 4 grudnia premier rządu RP na uchodźstwie gen. Władysław Sikorski powołał Związek Walki Zbrojnej. 14 lutego 1942 r. przekształcił go w Armię Krajową.

Wojewoda Małopolski

dr inż. Krzysztof Jan Klęczar

Dyrektor Oddziału IPN w Krakowie

dr hab. Filip Musiał

zapraszają na

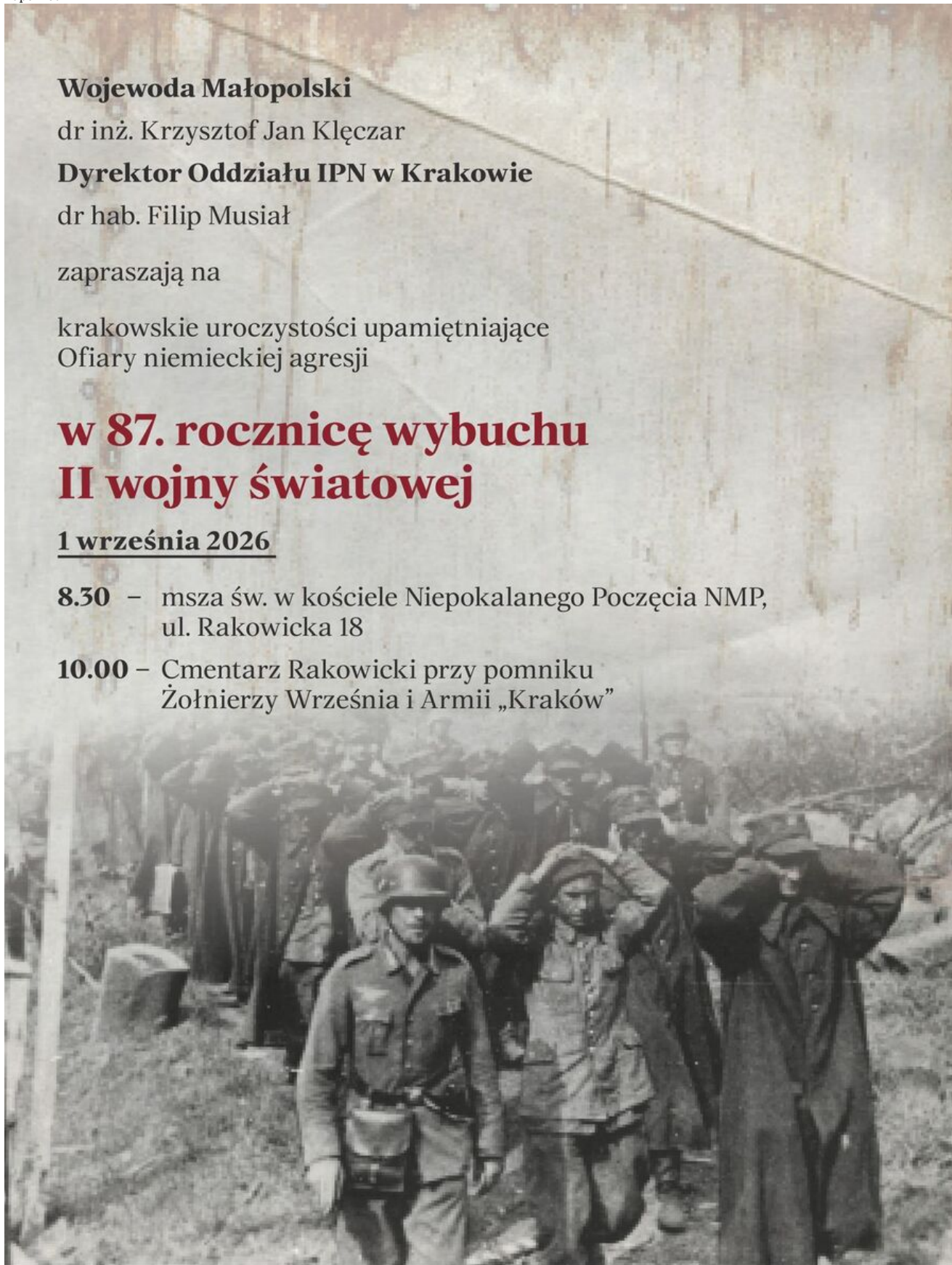
krakowskie uroczystości upamiętniające
Ofiary niemieckiej agresji

w 87. rocznicę wybuchu II wojny światowej

1 września 2026

8.30 – msza św. w kościele Niepokalanego Poczęcia NMP,
ul. Rakowicka 18

10.00 – Cmentarz Rakowicki przy pomniku
Żołnierzy Września i Armii „Kraków”

WOJEWODA
MAŁOPOLSKI
KRZYSZTOF JAN KLĘCHAR

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Krakowie